

Tytuł rozprawy: Architektura wspólnoty w społecznej zabudowie mieszkaniowej.
Cel, funkcjonowanie i forma przestrzeni wspólnych.

Autor rozprawy: Weronika Marek-Prokopowicz

Data opracowania: 01.09.2025

Streszczenie:

Praca podejmuje temat przestrzeni wspólnych tworzonych w zabudowie mieszkaniowej. Ich cechą, w odróżnieniu od niezbędnych i praktycznych stref występujących w budynkach, jest społeczny charakter. Kategoriami architektury mieszkaniowej, w których tego typu przestrzenie się pojawiają, są zazwyczaj inwestycje miejskie, jak również inicjatywy oddolnego budownictwa typu cohousing czy spółdzielni mieszkaniowych. Coraz częściej implementacja przestrzeni dodatkowych służących mieszkańcom występuje także w komercyjnych realizacjach.

Celem rozprawy jest próba odnalezienia odpowiedzi na pytanie, jaka jest istota i znaczenie tworzenia przestrzeni wspólnych, biorąc pod uwagę kwestie społeczne, ekonomiczne i demograficzne. Podstawą do tego jest analiza zagadnień dziedzin naukowych ściśle powiązanych z tematyką społeczną oraz relacji jednostki z człowiekiem i środowiskiem.

Praca podejmuje się przeglądu różnorodnych form przestrzeni wspólnych występujących historycznie - zarówno w rzeczywistości, jak i biorąc pod uwagę niezrealizowane koncepcje czy utopie. Stanowią one podstawę kształtowania się współczesnych interpretacji.

Rozprawa na podstawie literatury oraz badań *in situ* dokonuje prześledzenia odmiennych modeli funkcjonowania i form przestrzeni wspólnych w perspektywie porównawczej z wybranymi krajami (Niemcy, Austria i Szwajcaria). Analizie poddane zostają procesy tworzenia przestrzeni wspólnych oraz zarządzanie nimi w ramach zbiorowości mieszkańców i użytkowników. Następnie badane są występujące w nich funkcje, sposoby ich użytkowania, a także architektoniczne środki, które mogą być przyjęte do realizacji swoich założeń. Uzupełnieniem przeglądu jest zestawienie przykładów architektonicznych z ww. państw. Przeanalizowane zostają również wzorce przestrzeni wspólnych występujące w obiektach lub zespołach zabudowy mieszkaniowej w Polsce. Są one porównane z przypadkami zagranicznymi. Rezultatem jest ustalenie kryteriów ewaluacji przestrzeni wspólnych

w kontekście różnych kategorii. Przykłady poddane są ocenie na podstawie wyodrębnionych narzędzi.

Wynikiem analiz jest zestawienie różnorodnych korzyści płynących z realizacji przestrzeni wspólnych, wraz z koniecznymi dla ich funkcjonowania nakładami. Proces badawczy prowadzi do określenia rekomendacji form przestrzeni wspólnych, w szczególności uwzględniających warunki Polskie.

Słowa kluczowe: przestrzenie wspólne, społeczność, integracja, mieszkalnictwo społeczne, cohousing, budownictwo oddolne, spółdzielnie

Weronika Nowak-Prokopowicz